

הַלְכוּת בְּרִכּוֹת סִימָן נה נו

פס בְּאֵר הַגּוֹזֵה

ג סהר"ק ש"ש ק"ה.
ס כתב סהר"ר ש"ר אל
סימן רמג.

קדם יום טוב או לא, כל שלא יתור ביום טוב (מהרי"ל סימן תכז): **כב.** ילא היו כופין להשכיר להשלים מנזן כי אם (ע) בימים הנוראים, וכגון שאין חסרים כי אם אחד או שנים, אלא אם כן מנהג קבוע ומפרסם בעיר לכף להשכיר אפלו בתסרון שלשה או ארבעה. אם יש מנזן (עא) מיושבי העיר, כופין (עב) לשכר חזן. הגה וכן במקום שאין מנזן תמיד בבית הפנסה (ע) כופין זה את זה בקנסות שיתכא תמיד מנזן לבית הפנסה, שלא יתבשל (עג) התמיד (תשובת ריב"ש סימן תתח). וצ"ל לקמן ריש סימן קן אם כופין זה את זה לבנות בית הפנסה:

נו דין עניית הקדיש על ידי הקהל, וכו' ה' סעיפים:

א. (א) איש לכוון בעניית (ב) הקדיש. הגה (ג) ולא יפסיק בין זהא שמה רבא

שערי תשובה

א שפת קיט לפירוש
רש"י שם ורבונו יתה
בפרק ג רבכות.

ס הקדיש. עין באר היטב. וכתב בבב"ר יוסף בשם סהר"י מולכו בתשובות פתב יד, בשם שאסור לעבר נגד המזכיל פן אסור לעבר נגד האומר קדיש:

ביתוסה סימן קיד, אם הוא אנוס שאינו רשאי לבוא בקריה פטור אפלו הוציץ פקר וכן הרגל, ודוקא אם הוא אנוס ממש, אבל אם מחמת חובת קמון או פשיעה לא יוכל לבוא לא יפסידו תכריז חלקם. וכל זה לענין מנזן אבל לענין אחריו עין לקמן סימן תרנח סעיף ט עין מנזן אברהם. ושובים הצריכים לשכר מנזן וכן ויש סביבות במקומן או יכלו לעיר אחרת, עין מנזן אברהם: (ע) כופין זה את זה בקנסות. אף על פי שיתבטלו מלמדם בשביל זה, מהרי"ש. וצ"ל לעיל סימן כה סעיף קטן ב מה שכתבנו שם בשם סהר"ם להבלין:

(ב) הקדיש. כתוב בספר חסידים, מעשה בקסיד אחר שראה לחסיד אחר כמותו ופניו מוריקות, אמר לה למה פניך מוריקות, אמר לה מפני שהייתי מודבר בשעה שהשליט צבור היה אומר ויכלו וברכת מנזן אבות ובספר משה משה סימן תיא הביא בשם מדרש, שכתבם אחר נהרעה לתלמידו בתלום, וראה התלמיד שהיה לו פתם במצחו, ואמר לה מפני מה ארע לך פה, אמר לה מפני שלא הייתי נוהר מלדבר כשהתחנן היה אומר קדיש. ואפלו להתרבר בדברי תורה אסור בשעה שהתחנן אומר קדיש, מפני שצריך לכוון הרבה בעניית הקדיש ופר מדרש.

ואין חלוק בין קדיש על תנ"ך או אגדה או משניות ופר מדרש: (ב) הקדיש. נסח הקדיש יתגדל ויתקדש, א שהודיע על פי המקרא והתגדלתי והתקדשתי האמור (ביחזקאל לח). לענין מלחמת גוג ומגוג, שא יתגדל שמו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד. ויאמר תדלל ד'יתגדל ויתקדש א בצירי, כי הוא עברי ולא תרגום ועין בבית יוסף, ולא בשני שואין כאלו תמו והתגמל בשוא, אלא התגמל בפתח. וקדיש א התגמל ד'יתגדל דלא לשמע יתקדל לשון ערף, תרגום ערף קדל. ולא קדיש ביותר הכי דיתברך. ויתחבר היטב הה' ד'יתגדל. די ברא שתי תבות הן. אחר תבות כרעותה יפסיק קצת, תבות אלו קאי אלמעלה על יתגדל. בזמן קריב ואמרו אמן, נכון שיאמר השליט צבור א בכת אתה ולא יפסיק ביניהם, כי נוהגים שאין הקהל עונים אמן עד שיאמר השליט צבור אמן. אם א השליט צבור מאריך הרבה כנגדן של ואמרו אמן, לא ימתינו עליו בעניית האמן. כשאומר העונה אמן יהא שמה רבה א יפסיק קצת בין אמן ליהא שמה רבא, וכהאי גוונא בין אמן למודים, כי תבת אמן קאי עניה על השליט צבור, ויהא שמה רבא הוא מאמר בפני עצמו. יהא שמה רבא וכו' הוא תרגום של יהא שמו הגדול מברך לעולם ולעלמי עולמים ובית יוסף וקפדו ר"י. שמה בלי יד, גם בלי מפיק ה"א וי"ו. ומדברי הפרי מגדים משמע ששוב יותר לומר במפיק ה"א. מברך א בקמץ תחת הבית ופתח תחת הריש. לעלם בקמץ תחת העין. ולעלמי בוי"ו. וצריך השליט צבור גם כן לומר בלחש יהא שמה רבא וכו', א ולא יאמר עוד הפעם אמן, רק יתחיל יהא שמה וכו'. אחר כך יתחיל יתברך וכו' א בקול רם. ויש בו שמונה לשונות של שבת, א כנגד שבעה רקיעים ותרקיץ שעל גבי ראשי המזלות, ובתחלה אומר יתגדל ויתקדש שהם שני לשונות של שבת, שהם בסוף הכל שורה לשונות של שבת, כנגד עשרת הדברות. מן כל ברכתא שלש תבות, א בימים שבושלים הקדישים לעלא ולעלא, אין לומר רק מכל ברכתא, כדי שלא יהא בסוף הכל רק עשרים ושמונה תבות: (ג) ולא יפסיק. עין בפרי מגדים

שער הציון

(ע) מנזן אברהם: כב (עג) מוכח מהנהגות סומיני ופשוט: (עד) אליה דקה: (עה) אחרונים: (עו) אליה דקה בשם סהר"ש: א (ב) בית יוסף סימן קכה: (ג) טור: (ד) פרי מגדים: (ה) אליה דקה ופרי מגדים: (ו) אליה דקה. וצ"ל בסוף לט, וצ"ל בסוף אברהם בסעיף קטן ב, וצ"ל בסוף רמג: (ז) מנזן אברהם ופרי מגדים לקמן בסיון קד: (ח) אחרונים: (ט) מנזן אברהם: (י) אליה דקה ופרי מגדים ורד"ק סחיים: (יא) לבוש: (יב) בית יוסף: (יג) שערי תשובה: (יד) עמוד הרומי: יום ה' יא חשון תשסג. יום ו' טו תשרי תשסג. שבי"ח כא אלול תשסג. יום א' כח אב תשסג. יום ב' ד אב תשסג